

Ze vzpomínek

Otakar Loucký - Blaženice

Předzvěstí druhé světové války byla doba druhé poloviny třicátých let, kdy Hitlerova nacistická strana v sousedním Německu ukazovala svoji pravou tvář. Už v roce 1936 se konala opatření k ochraně naší země a jejího obyvatelstva. Nařízením Okresního úřadu v Benešově se rovněž v naší obci prováděly protiválečné přípravy. Byli jmenováni Jan Svátek z Blaženic a Josef Havlíček z osady Měřín, kteří organizovali vznik obranných družstev. Družstva se skládala z šesti složek obranného charakteru. Každé mělo svého velitele. Byli to hlavně místní vojáci v záloze. Ti prováděli výcvik mužů nevojáků, školeni byli i ostatní občané, například ve složkách požárních, asanačních, samaritánských a dalších. To proto, aby v případě války mohli chránit svoji obec a své občany. Význam mělo i založení hasičského sboru v Blaženicích v roce 1937.

Osudný byl rok 1938, kdy se nad naší vlastní stáhla mračna v podobě skutečné nacistické hrozby. Po částečné květnové mobilizaci byla 25. září ve večerních hodinách vyhlášena všeobecná mobilizace. Druhý den ráno byly doručeny starostovi Antonínu Louckému vyhlášky o mobilizaci. Z naší obce nastoupili vojenskou službu tito vojáci v záloze: František Vrňák, Antonín Dalibaba, Josef Dalibaba, František Lerek, František Hořínek z Blaženic, Josef Havlíček, Václav Barták z Měřína, Antonín Slabyhoud z Královské a Jaroslav Volánek z Moráně. Do 27. září bylo odvedeno z obce i 10 tažných koní. Co následovalo dále je známo jako smutná událost – Mnichov 1938.

Rok 1939 byl rokem naplnění těch největších obav. 15. březen znamenal zánik republiky Československé, okupaci českých zemí a zřízení potupného Protektorátu Čechy – Morava. 1. září přepadením Polska Německem začal konflikt, kterým byla rozpoutána strašná druhá světová válka.

Ve středu 15. března 1939 provázelo okupanty silné snížení a studené počasí po celý den. Snad i příroda se nemohla na to naše neštěstí dívat. Do naší obce německé vojsko nepřišlo. Soustředěná vojenská jednotka byla nejbliže v Neveklově, který byl doslova přeplněn vojáky. Pro jejich ubytování byla zabrána i škola proti neveklovskému kostelu.

Na venkově, tedy i u nás, tuto zvěst lidé uslyšeli časně ráno. S obavami o budoucnost a nechutí se občané vrátili k normálnímu životu. Začalo řízení hospodářství a zaveden byl lístkový přidělový systém.

Druhý válečný rok 1940 byl ve znamení válečných úspěchů okupantů. Němci a jejich přísluhovači předepisovali dodávky a prováděli hospodářské kontroly. Lístkové hospodářství postihlo všechno zboží.

Třetí válečný rok 1941 byl bohužel opět úspěšný pro naše utlačovatele. Po kapitulaci Francie nesla celou tíhu války Anglie sama. V červnu 1941 napadlo Německo SSSR. Mnoho národů prožívalo utrpení zničující války.

Rok 1942 začal nešťastně. V Blaženicích u Františka Dvořáka byla provedena německými orgány hospodářská kontrola. V březnu postihla občany naší obce neuvěřitelná zpráva, o které se od února jen v tichosti mluvilo. Již 14. března byla vydána první vyhláška o vystěhování obyvatelstva osmi obcí tzv. první etapa. Druhá zvěst se stala skutečností, které postihla i naší obec. A to, za účelem zřízení nacistického cvičiště zbraní SS. Nastalo nevýslovné utrpení všech. Většina občanů začala zoufale hledat svůj nový domov. Jako štvanci jezdili po celých Čechách a ne vždy se setkali s porozuměním. V jarních měsících byla do obce přidělena skupina protektorátních četníků, kteří dohlíželi na odsun obyvatel, neboť konečný termín vystěhování byl den 15. září. V té době byl 27. května spáchán atentát na římského protektora R. Heydricha v Praze. Byl okamžitě vyhlášen výjimečný stav a rozpoután krutý teror s popravami českých občanů. Němci zahájili rozsáhlé výcvikové pátrání po atentátnících. Rovněž do naší obce přijelo 30 vojáků, kteří prohledávali obytné a hospodářské budovy, ale bezvýsledně.

Vzhledem k neskutečným potížím probíhalo stěhování plynule. K tomu pomohlo i příjemné letní počasí. Po vystěhování musel být v budovách pořádek a vše řádně uklizeno. V první etapě se stěhovalo vše, veškerý živý a mrtvý inventář, včetně částí úrody. Z obce se stěhovala většina občanů. U zřízeného SS Hof Jablonná byly nuceny pracovat rodiny Josefa Dvořáka z Blažnic č. 22, Jindřicha Zajíčka z Měřína, Františka Humrál a Jaroslava Čumpala z Královské – Měřína.

....

Naše rodina bydlela a hospodařila na zemědělské usedlosti v Blaženicích č. p. 9. Zvěst o vystěhování se v naší obci na začátku roku 1942 šířila tajně. Někteří lidé si tuto myšlenku nechtěli připustit a zprávu považovali za obyčejnou fámu. Tuto krutou skutečnost však potvrdila březnová vyhláška. Vyhasly tak naděje i těch největších optimistů. Do 15. září r. 1942 měla být vystěhována první etapa, do které celá naše obec Blaženice s Měřínem patřila.

V naší rodině byla zpráva přijata tak, jako u ostatních sousedů. Všichni ji vnímali jako neúprosný fakt, ale se stupňující vnitřní nenávisí vůči okupantům. Někteří se záhy rozjížděli do míst bližších i vzdálených hledat náhradní domov. Mnozí, kteří se s neštěstím nesmířili, odkládali tyto záležitosti na pozdější měsíce.

Můj tatínek našel nové působiště včas, a tak začaly přípravy na stěhování. V tehdejší době bylo v okresním městě Benešov poměrně dost rolnických usedlostí a povoznických živností. Jednu tuto volnou usedlost si otec pronajal a už v dubnu r. 1942 prováděl jarní osev obilovin na polích u Benešova. Prováděl to s naším spolupracovníkem u něho zaměstnaným, který se do Benešova s předstihem odstěhoval a zajišťoval včas zemědělské práce. Vše bylo náročné, neboť se v té době muselo zajistit hospodaření doma i v Benešově. U nás pod dohledem četníků, a v Benešově pod bdělým okem úřadů dohlížejících na řízené válečné hospodářství. Největším problémem bylo stěhování celé úrody v letních měsících. Nejen, že se musela celá úroda sklídit, ale i odstěhovat. Naštěstí k tomu pomáhala příroda. Počasí bylo bez trvalých dešťů příznivé pro sklizeň. V Blaženicích č. 16 v bývalé hospodě byli umístěni tři četníci, kteří dohlíželi na průběh příprav a stěhování. Ti neustále pobízeli hospodáře k urychlení sklizně, úklidu prostor a stěhování.

Pamatuji si, jak rostla jejich nervozita, zvláště v druhé polovině srpna, kdy se blížil konečný termín vystěhování. V první etapě muselo být vše odvezeno, a tak se stěhoval i veškerý živý a mrtvý inventář. Všechno bylo velice náročné. V létě téměř každý den přijel do vsi nějaký koňský potah, nebo nákladní automobil. Těch úměrně s uspěchaným časem přibývalo. K nám přijížděly povozy benešovských rolníků a povozníků. Ti nám pomáhali se stěhování. Na tuto akci byli směřováni okresním úřadem v Benešově. I když to nebylo pro ně jednoduché, vykonávali tuto činnost ochotně a s upřímnou účastí. Těžké to bylo i pro tehdejší autodopravce, kteří při válečně omezeném přidělu benzínu měli auta zavedeny na dřevoplyn. Do Benešova byl odvážen nejen inventář, ale také snopy nevymláceného obilí a seno. Poslední vůz z Blaženic vyjel právě z našeho hospodářství. Byli jsme nastěhováni už v novém bydlišti, ale moji rodiče přesto odjížděli poslední, přesně 15. září. To proto, že v celém hospodářství muselo být všechno uklizeno, vymeteno a v čistotě četníkům předáno.

Do Benešova se přistěhovali rodiče, já, moje sestra a dědeček a všichni jsme se poměrně rychle zabydleli. Bylo to v ulici Na Bezděkově č. 25. S námi se přestěhovali i manželé Bělohlávkovi, kteří měli syna a dceru. Bydleli rovněž v tomto domě. Kromě toho v něm bydleli další 3 rodiny nájemníků. Za zadní částí obytné budovy se rozprostíral hospodářský dvůr. Dnes je v těchto místech postavena nová ulice stejného názvu. Ta původní byla celá rozbourána.

Sousedy v ulici jsme byli přijati velice vlídně a s pochopením. Brzy jsme měli nejen v sousedství, ale i v jiných částech města hodně známých a s mnohými jsme udržovali přátelské vztahy ještě v poválečných letech. Vzhledem k tomu, že rodiče provozovali zemědělskou usedlost, měli možnost pomáhat (i když s velkým rizikem) známým a sousedům se zemědělskými produkty, čehož si v těžkých válečných letech cenili a když bylo zapotřebí, pomohli i nám.

Celkově v nás mezilidské vztahy (až na malé výjimky) zanechaly ve válečném období v Benešově dobré pocity. Všichni společně jsme pociťovali tichou vzájemnou sounáležitost, která nás spojovala v odporu proti našim utlačovatelům.

Konec války v roce 1945 je dnes dobře znám z dostupných historických pramenů.

V Benešově působila vojenská posádka SS, bydlelo zde mnoho důstojnických rodin a bylo zde sídlo gestapa. Naštěstí zde nedošlo k nějakému většímu krveprolití.

Po skončení války zachvátila téměř všechny vystěhovalce veliká touha po domově. Vzpomínám, jak k nám kolem 15. května 1945 do Benešova přijelo několik sousedů a mužů z okolních vesnic a včetně mě (tehdy mladého chlapce) jsme se vydali pěšky na pochod do bývalého „zabraného“. Cesta vedla přes Chlum, Neveklov, Stranný, Bystřici, Újezd, Netvořice zpět do Benešova. Touha podívat se „domů“ byla tak velká, že ty puchýře na nohách jsme necítili.

Domovy našli přistěhovalci poškozené, některé zničené, pole většinou zarostlá. Každého čekala jen starost a těžká práce. Problémy spojené s navrácením jako stěhování, opravy, zabydlení, jsou v dnešní době těžko pochopitelné.

My jsme se stěhovali z Benešova už během léta a podzimu roku 1945. Už ale bez mého tatínka, který nám v prosinci roku 1944 zemřel. Jeho srdce nevydrželo nápor starostí, které na něho dolehly.

První vystěhovalci, kteří se do Blaženic se vrátili byli Jan Kadeřábek a Václav Zdeněk se svými rodinami. Do konce roku 1945 byla obec znovu obydlena. Jen rodina Františka Dvořáka z č. 1. se přistěhovala až v roce 1947.

Elektrické vedení bylo úplně zničeno, což značně omezovalo budování. Velikou pomocí bylo provedení a obnovení elektrifikace Blaženic v roce 1946. Práce prováděly Pražské elektrické podniky. Jejich elektrikáři pracovali brigádně a rovněž i v rámci vlastních dovolených.

Rodiny, které se vystěhovaly do dočasných nucených domovů:

Blaženice:

Č. 1 – František Dvořák s manželkou, devatenáctiletým synem a sedmnáctiletou dcerou do Benešova, kde hospodařil na pronajaté zemědělské usedlosti.

Č. 2 – Antonín Šebek s manželkou a sedmiletým synem do Chrástu nad Sázavou.

Č. 3 – František Hašek s desetiletým synem a osmiletou dcerou. Stěhoval se dvakrát, a to do Mokřých Vrat a podruhé do Pouští okres Dobříš, kde hospodařil.

Č. 4 – Zdeněk Václav s manželkou, osmiletou dcerou a šestiletým synem do Křížova u Nového Knína

Č. 5 – Jan Rucha s manželkou, rodiče se dvěma syny, 11 a 7, let hospodařil v Městečku u Poříčí nad Labem.

Č. 6 – František Pomahač s manželkou a 23letou dcerou do Podlesí u Příbrami.

Antonín Pomahač s manželkou a 5letým synem a dcerou do Kobylník okres Dobříš.

Č. 7 – Antonín Dalibaba s manželkou, rodiči, dcerami sedmi a pětiletou a tříletým synem do Březové u Dolních Břežan.

Č. 8 – František Vrňák s manželkou, rodiči a roční dcerou do Bystřice u Benešova.

Č. 9 – Antonín Loucký s manželkou, otcem, 19letou dcerou a 15letým synem do Benešova u Prahy

Č. 11 – František Zrnek s manželkou a dcerami 26letou a 22letou do Prostěj. Lhoty u Kmína

Č. 12 – Václav Junák s manželkou, rodiči a roční dcerou do Lomce u českých Budějovic a podruhé do ... u Slap

Č. 13 – František Zazvonil s tchyní do Krámu okres Dobříš

Č. 14 – Josef Chobotský s manželkou do Sepechova u Milevska

Č. 14 – Josef Bělohávek s manželkou, 16letým synem a 12letou dcerou do Benešova

Č. 16 – Jan Svatek s manželkou s 22letou dcerou a 19letým synem do Krámu u Nového Kmína

Č. 17 – Emil Bumbálek s manželkou, dvacetiletým synem, 17letým synem, 14 letou dcerou a 12letou dcerou

Č. 20 – František Lereh s manželkou, 12letým synem a 10letou dcerou do Benešova

Č. 24 – Jan Kadeřábek s manželkou, 11letou dcerou a 9letým synem do Výčap okres Čáslav

Ze vzpomínek paní Marie Loucké :

„Květen roku 1945 kdy válečné běsnění se chýlilo ke konci si příroda trochu pospíšila. 1. Května byla již v jarním hávu hodně rozkvetlých stromů a překvapením bylo napadlá sněh. Hned po ránu svítlo slunce a tak to bylo jak v pohádce. My zvědavé děti jsme doma nevydržely a tak na nás čekalo další překvapení které do smrti nezapomenu. Když jsme vyšly na naši náves u silnice, zjistily jsme, že se tam pohybují zbídačené postavy v trestaneckých oblecích. Někteří se myli v rybníčku, někteří se nesměle přibližovali ke stavením. Bylo nám brzy jasné že trpí velkým hladem. Bylo vidět, že jsou ve skupinkách a že je s nimi strážní dohled. Těm nesmělým jsme vynášeli něco k jídlu, někteří odvážnější si došli poprosit až ke dveřím. Zanedlouho se však situace úplně změnila. Vesnicí zřejmě projížděl některý z velitelů SS kteří sídlili jak ve Vrtochových Janovicích tak ve Voticích a pochopitelně se jim to asi nelíbilo. My děti mezi tím jsme se dozvěděli, že ti ubožáci jsou pod naší vesnicí na trati Olbramovice-Sedlčany. Skope nad vesnicí kam jsme vyběhly jsme opravdu viděli asi přes devadesát nákladních vagonů mnohé vůbec nekryté kdy bylo umístěno asi 3500 politických vězňů různých národností. Než jsme stačily spočítat tyto vagóny zas nás zaskočilo hrůzné zjištění že v naší vesnici se stíhají. Z Votic přijelo nákladní auto obsazené vojáky SS ve strakatých uniformách a ty chudáky pohybující se po vesnici všechny postříleli. Na vesnici padl smutek a strach. Vojáci prohledávali obydlí ve všech rodinách odebrali rozhlasové přijímače upozorňovali aby občané dbali příkazů které nařídili starostovi. Pro zesílenou stráž byly vyhledány vhodně byty a vesnice byla jako zakletá. Když jsem se vrátila domů, na dvoře jsem zastihla jednoho z vojáků a v moji paměti zůstal ten jeho nej výraz. Velikou odvahou moji maminky bylo, že tomuto zuřícímu důstojníkovi SS vysvětlila, že jim vězňové neutíkají, ale že jim dávali jen něco k jídlu. Voják byl zřejmě ze Sudat protože znal češtinu. Jeho výraz byl hrozný, silně znervozněl, zapálil si cigaretu, kterou dvěma tahy vykouřil. Zřejmě bojoval sám se sebou, jak má na tuto výzvu reagovat. “

